

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

20 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА

Спеціальність

7.01010201 Початкова освіта

Гуманітарний інститут

2015-2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

 Єременко О. В.

Робоча програма «Педагогічна інноватика» для спеціальності 7.01010201
Початкова освіта, галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 2015. – 38 с.

Розробник:

Козак Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки
Протокол від “05” серпня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри _Хоружа Л.Л.

 (Хоружа Л.Л.)
_____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)
“   ” _____ 20__ року

УДК 37 : 001. 895] (073.8)
ББК 74в 052р30-211

Розробник: *Козак Людмила Василівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти: *Сисоева С.О.*, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка;

Біда Олена Анатоліївна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки, дошкільної та початкової освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Педагогічна інноватика: роб. навч. прогр. для спеціальності 7.01010201 «Початкова освіта» (галузь знань – 0101 «Педагогічна освіта» освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», «магістр», за вимогами кредитно-модульної системи) / [розробн. Козак Л.В.]. – К.: [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2015. – 38 с.

Навчальна програма «Педагогічна інноватика» розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів, магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 7.01010201 «Початкова освіта» денної форми навчання. Зміст програми спрямований на підготовку майбутніх фахівців, компетентних у сфері інноваційної педагогічної діяльності. У програмі вміщено зміст лекційних і семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тематику дослідницьких та навчально-методичних проєктів, систему поточного і підсумкового контролю, базу та допоміжну літературу, інформаційні ресурси.

Для викладачів вищих навчальних закладів, студентів.

УДК 37 : 001. 895] (073.8)
ББК 74в 052р30-211

©Л.В. Козак, 2015
© Київський університет імені
Бориса Грінченка, 2015

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни.....	9
I. Опис навчальної дисципліни	9
II. Тематичний план навчальної дисципліни	10
III. Програма	11
Змістовий модуль I. Загальні засади педагогічної інноватики	11
Тема 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти	11
Список рекомендованої літератури до теми 1.....	13
Тема 2. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання	15
Список рекомендованої літератури до теми 2.....	16
Тема 3. Інноваційні процеси у системі освіти	18
Список рекомендованої літератури до теми 3.....	19
Питання до модульного контролю 1.....	21
Змістовий модуль II. Структура та зміст інноваційної педагогічної діяльності	22
Тема 4. Сутність та структура інноваційної педагогічної діяльності	22
Список рекомендованої літератури до теми 4.....	24
Тема 5. Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій	25
Список рекомендованої літератури до теми 5.....	27
Тема 6. Управління процесом впровадження педагогічних інновацій. Готовність педагога до інноваційної діяльності	28
Список рекомендованої літератури до теми 6.....	30
Питання до модульного контролю 2.....	32
Змістовий модуль III. Інноваційні педагогічні технології	33
Тема 7. Концептуальні засади проектування педагогічних технологій	33
Список рекомендованої літератури до теми 7.....	35
Тема 8. Особистісно орієнтоване навчання та інтерактивні технології	36
Список рекомендованої літератури до теми 8.....	39
Тема 9. Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості	40
Список рекомендованої літератури до теми 9.....	42
Питання до модульного контролю 3.....	43
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна інноватика»	44
V. Карта самостійної роботи магістранта	45
VI. Методи навчання	46
VII. Методичне забезпечення курсу	46
VIII. Система поточного та підсумкового контролю	47
IX. Питання для самоперевірки	50
X. Список рекомендованої літератури до всього курсу	51
Базова.....	51
Допоміжна.....	54
Інформаційні ресурси.....	58

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап реформування вищої освіти України характеризується інтенсивним пошуком нових підходів у теорії та практиці навчання, активним втіленням нових технологій і освітніх моделей, орієнтацією на розвиток інноваційної особистості майбутнього педагога. Головним у цьому процесі має стати питання підготовки вчителя, вихователя, викладача, зорієнтованого на інноваційний стиль мислення, здатного творчо підходити до вирішення освітніх завдань, особистісного і професійного зростання упродовж життя.

Інноваційна педагогічна діяльність стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому.

Вищезазначене актуалізує проблему підготовки учителів та викладачів вищих навчальних закладів, компетентних у галузі педагогічної інноватики – нової системи педагогічних знань про створення педагогічних інновацій, її оцінювання, освоєння педагогічним співтовариством і використання на практиці.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогічна інноватика» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів та магістрів відповідно до навчального плану спеціальності «Початкова освіта» денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Мета курсу – оволодіння студентами загальними засадами педагогічної інноватики, змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; методикою проектування і реалізації авторських інновацій, формування у майбутніх педагогів інноваційного мислення, готовності до інноваційної професійної діяльності.

Завдання курсу:

- розширити уявлення студентів про основні проблеми розвитку інноваційних процесів в освіті;
- уточнити та збагатити уявлення про сутність інноваційної педагогічної діяльності;
- виробити вміння орієнтуватися у різних видах інноваційної діяльності; вивчати, аналізувати та узагальнювати досвід інноваційної педагогічної діяльності у системі дошкільної, середньої та вищої освіти;
- формувати вміння застосовувати отримані знання у різних сферах інноваційної діяльності: педагогічний процес, інноваційна поведінка, спілкування, міжособистісні та міжгрупові стосунки в інноваційному освітньому середовищі;
- формувати вміння вибирати методи діагностики рівня особистісного і пізнавального рівня вихованців дошкільних, середніх та вищих навчальних закладів, готовності педагога до здійснення інноваційної професійної діяльності;
- виробити уміння відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань навчально-виховного процесу, урахування рівня підготовки вихованців;

- формувати вміння самостійно розробляти педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань навчально-виховної роботи;
- виробити уміння творчої реалізації освітніх та педагогічних інновацій у навчально-виховному процесі навчального закладу;
- формувати готовність майбутніх педагогів, викладачів до інноваційної професійної діяльності.

Навчальна програма з дисципліни «Педагогічна інноватика» для вищих навчальних закладів розроблена згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогічна інноватика», необхідне методичне забезпечення, технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Вивчення курсу рекомендується проводити на лекціях, семінарських заняттях, у процесі індивідуальної роботи зі студентами в аудиторний час (консультації) та в процесі їх самостійної роботи.

Семінарські заняття включають обговорення певних питань, виступи магістрантів, які підготували доповіді з даної теми, проведення дискусій, захист творчих проектів та навчально-дослідницьких завдань, аналіз проведеної роботи. *Самостійна робота* студентів передбачає опрацювання нормативних документів, основної та додаткової педагогічної літератури, виконання проектів, різних видів науково-дослідницької роботи.

Зміст і форми навчальної роботи повинні забезпечити необхідний науково-теоретичний і практичний рівень підготовки майбутніх педагогів.

Програма курсу «Педагогічна інноватика» розрахована на студентів, які мають базові знання з філософії, педагогіки, психології, окремих методик, педагогічних технологій, соціології, економіки.

Вимоги до знань й умінь студентів з курсу

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

соціальні та наукові передумови виникнення інноваційної педагогіки, історію розвитку педагогічної інноватики в Україні та за рубежом, загальні засади педагогічної інноватики; основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку; зміст та структуру інноваційної педагогічної діяльності, шляхи розвитку творчих педагогічних здібностей; види психологічних бар'єрів та шляхи подолання стереотипів інноваційної поведінки; методика педагогічної експертизи, застосування інноваційного досвіду педагогів; інноваційні технології навчання, методика проектування і реалізації авторських інновацій у навчально-виховному процесі.

вміти:

- аналізувати політику Української держави щодо реформування системи освіти;
- визначати пріоритетні напрями інноваційної педагогічної діяльності в системі дошкільної, середньої та вищої освіти України;
- давати об'єктивну оцінку інноваційній діяльності навчального закладу;
- узагальнювати перспективний педагогічний досвід, використовувати надбання педагогів-новаторів у власній професійній діяльності;
- здійснювати теоретично обґрунтоване оцінювання педагогічних інновацій;
- аналізувати позитивні сторони інноваційних педагогічних технологій та їх можливі недоліки;
- вибирати педагогічно доцільні технології для реалізації поставленої мети;

- створювати власні інноваційні проекти;
- моделювати фрагменти навчально-виховної діяльності з використанням різних інноваційних педагогічних технологій;
- визначати рівень своєї готовності до інноваційної педагогічної діяльності та шляхи його підвищення.

володіти:

- методикою діагностики професійно значущих якостей педагога-інноватора;
- методикою педагогічної експертизи, застосування інноваційного досвіду педагогів;
- методикою проектування і реалізації авторських інновацій у навчально-виховному процесі.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 90 год., із них 18 год. – лекції, 18 год. – семінарські заняття, 6 год. – модульний контроль знань, 48 год. – самостійна робота.

Вивчення магістрами навчальної дисципліни «Педагогічна інноватика» завершується ПМК.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Курс:	Напря́м, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредити</i> Змістові модулі: <i>3 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>90 годин</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Шифр та назва галузі <i>0101 Педагогічна освіта</i> Шифр та назва спеціальності: <i>7.01010201 Початкова освіта</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>спеціаліст</i>	Нормативна Рік підготовки: 5. Семестр: 9. Аудиторні заняття: 36 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 18 годин Семінарські заняття: 18 годин Модульний контроль: 6 годин Самостійна робота: 48 годин Вид підсумкового контролю: <u>ПМК.</u>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.								
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ								
1.	Вступ. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти.	9	4	2		2	5	
2.	Педагогічна інноватика у структурі наукового знання.	9	4	2		2	5	
3.	Інноваційні процеси у системі освіти	12	4	2		2	6	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>		30	12	6		6	16	2
Змістовий модуль II.								
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								
4.	Сутність та структура інноваційної педагогічної діяльності.	9	4	2		2	5	
5.	Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій.	9	4	2		2	5	
6.	Управління процесом впровадження педагогічних інновацій. Готовність педагога до інноваційної діяльності.	12	4	2		2	6	2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>		30	12	6		6	16	2
Змістовий модуль III.								
ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ								
7.	Концептуальні засади проектування педагогічних технологій.	10	4	2		2	6	
8.	Особистісно орієнтоване навчання та інтерактивні технології.	9	4	2		2	5	
9.	Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості.	11	4	2		2	5	2
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>		30	12	6		6	16	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		90	36	18		18	48	6

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ.

Тема 1. ВСТУП. ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ (Лекція 1 - 2 год.)

Стан, проблеми та перспективи сучасної освіти в Україні. Педагогічна інноватика як міждисциплінарна наукова дисципліна, що досліджує ефективність процесів змін освітніх систем (інноваційних процесів), як вчення про створення педагогічної інновації, її оцінювання, освоєння педагогічним співтовариством і використання на практиці. Педагог як головний суб'єкт інноваційної діяльності у сфері освіти. Мета та завдання навчальної дисципліни «Педагогічна інноватика».

Соціальні та наукові передумови виникнення інноваційної педагогіки. Зародження інноваційної педагогіки. Педагоги-новатори в історії вітчизняної педагогіки. Педагогіка співробітництва як втілення нового педагогічного мислення і як новаторський рух у педагогіці 80-х років ХХ ст.

Інноваційність як ознака сучасності. Співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної як особливості сучасної системи освіти. Інноваційне навчання: сутність та особливості. Пріоритетні завдання сучасної освіти в контексті інноваційних змін у педагогічній теорії та практиці. Державна інноваційна політика в галузі освіти. Гуманізація, демократизація, індивідуалізація та диференціація, діалогізація, інтеграція, інформатизація освіти, її активізація та інтенсифікація як основні тенденції її прогресивного розвитку.

Нормативно-правове забезпечення інноваційної освітньої діяльності. Закони України «Про інноваційну діяльність»; «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»; Положення Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності».

Основні поняття теми: педагогічна інноватика, педагог-інноватор, педагогіка співробітництва, інноваційний освітній процес, інноваційне навчання, гуманізація, демократизація, індивідуалізація, диференціація, діалогізація, інтеграція, активізація, інтенсифікація, інформатизація, модернізація.

Семінарське заняття 1.1

Тема. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. У чому ви бачите проблеми сучасної освіти в Україні? Які, на вашу думку, шляхи їх вирішення?
2. Хто, на вашу думку, має бути ініціатором у вирішенні проблем, що виникають сьогодні в освіті? Обґрунтуйте свою думку.
3. Якими є вимоги до освітнього рівня сучасного фахівця?
4. Який педагог потрібен сучасному навчальному закладу?
5. Яка мета та завдання педагогічної інноватики як навчальної дисципліни?
6. Що сприяло виникненню педагогічної інноватики?
7. Яку роль відіграли педагоги-новатори у розвитку вітчизняної педагогіки?
8. Які ідеї педагогів-новаторів є актуальними і сьогодні? Обґрунтуйте свою думку.
9. Як Ви розумієте поняття «інноваційна особистість»?
10. Які основні тенденції інноваційного розвитку сучасної освіти?

11. Який напрям модернізації освіти Ви вважаєте провідним? Чому?

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 1.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «інноватика», «педагогічна інноватика», «педагог-інноватор», «інноваційна особистість», «інноваційне навчання», «реформа», «парадигма», «концепція», «модернізація», «тенденція», «інтеграція», «глобалізація», «гуманізація», «демократизація».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. На основі рекомендованих джерел зробити висновки щодо основних тенденцій розвитку сучасної освіти.
3. Зробити анотований каталог наукових праць присвячених питанням інноваційного розвитку освіти в Україні.
4. На основі опрацьованої літератури скласти порівняльну характеристику традиційного та інноваційного навчання. Матеріал оформити у вигляді таблиці.

Список рекомендованої літератури до теми 1

Базова література:

1. *Закон України «Про освіту»*. Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс] / – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. *Закон України «Про вищу освіту»* від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс] / 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрана.
3. *Закон України «Про інноваційну діяльність»* від 04.07.2002 р., № 40-IV.
4. *Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»* від 16.01.2003 р., № 433-IV.
5. *Галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти* (Наказ Міністерства від України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://guonkh.gov.ua/normative/nakazi_monu/140/5487.html – Назва з екрана.
6. *Державна національна програма “Освіта”* (Україна XXI столітті) — К.: Райдуга, 1994. — С. 33-36.
7. *Національна доктрина розвитку освіти* [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
8. *Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року* (Указ Президента України №344/2013) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html> – Назва з екрана.
9. *Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності* (від 07.11.2000 № 522) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2111> – Назва з екрана.
10. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
11. *Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н.* Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – №6 (990). – С.3–8.
12. *Огнев'юк В.О.* Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку : [моногр.] / В.О.Огнев'юк. – К.: Знання України, 2003. – 450 с.
13. *Паламарчук В.Ф.* Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.
14. *Сластенин В.А., Подымова Л.С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
15. *Стратегія реформування освіти в Україні. Рекомендації з освітньої політики.* – К.: К. І. С., 2003. – 296 с.

16. Юсуфбекова Н.Р. Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Допоміжна література:

1. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике. – М., 1998. – 175 с.
2. Ляудис В. Я. Методика преподавания психологии: Учебное пособие. 3-е изд., испр. и доп. / В. Я. Ляудис. – М.: Изд-во УРАО, 2000. – 128 с.
3. Нейматов Я.М. Образование в XXI веке: тенденции и прогнозы. - М.: Алгоритм, 2002. – 480с.
4. Огнев'юк В. О. Осягнення освіти : Підсумки ХХ століття. – К. : Навч. книга, 2003. – 111 с.
5. Паламарчук В. Ф., Даниленко Л.І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 154. – 167.
6. Попова О. В. Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Харків, 2001. – 468 с. – С. 24–42.
7. Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.
8. Юсуфбекова Н. Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И.К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6–9.

**Тема 2. ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА У СТРУКТУРІ
НАУКОВОГО ЗНАННЯ (Лекція 2 - 2 год.)**

Педагогічна інноватика як вчення про створення, оцінювання і використання педагогічних інновацій. Об'єкт, предмет та завдання педагогічної інноватики як науки. Взаємозв'язок педагогічної інноватики з іншими науками. Основні категорії та поняття педагогічної інноватики: «інновація», «новація», «педагогічна інновація», «інноваційна педагогічна діяльність», «інноваційний процес», «інноваційна освіта», «інноваційна школа».

Рівні новизни в педагогічних дослідженнях: абсолютна новизна, відносна новизна, суб'єктивна новизна, псевдо новизна.

Структура педагогічної інноватики. Теоретичні блоки, які охоплює педагогічна інноватика: «педагогічна неологія», «педагогічна дифузіологія», «педагогічна праксеологія».

Класифікація педагогічних нововведень. Поділ нововведень у відповідності із їх причетністю до тої чи іншої частини навчально-виховного процесу. Поділ нововведень за масштабом (об'ємом) перетворень. Групування нововведень за інноваційним потенціалом. Основні джерела інноваційних педагогічних ідей.

Основні поняття теми: інновація, новація, педагогічна інновація, інноваційний педагогічний процес, інноваційна педагогічна діяльність, педагогічна неологія, педагогічна дифузіологія, педагогічна праксеологія, класифікація педагогічних інновацій.

Семінарське заняття 2.1

Тема. Сутність та структура педагогічної інноватики (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Розкрийте предмет та завдання педагогічної інноватики.
2. У чому ви вбачаєте спільність і відмінність понять «інновація» та «новація», «педагогічна

інновація» та «освітня інновація»?

3. Чи можна ототожнювати все нове з прогресивним і сучасним?
4. Які існують класифікації педагогічних інновацій?
5. Дайте характеристику типам педагогічних інновацій.
6. Розкрийте структуру педагогічної інноватики.
7. Які завдання педагогічної неології?
8. Які завдання педагогічної дифузії?
9. Розкрийте соціально-психологічний аспект розповсюдження освітніх інновацій.
10. Які завдання педагогічної праксеології?
11. Які основні джерела інноваційних педагогічних ідей?

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 2.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять:

«інновація», «новація», «педагогічна інновація», «освітня інновація», «інноваційна педагогічна діяльність», «інноваційний педагогічний процес», «педагогічна неологія», «педагогічна дифузії», «педагогічна праксеологія».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. Підготувати презентацію на тему: «Внесок зарубіжних і українських вчених у становлення та розвиток педагогічної інноватики».
3. Навести приклади часткових, модульних і системних педагогічних нововведень у вищій освіті (матеріал оформіть у вигляді таблиці).
4. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (за вибором).

Список рекомендованої літератури до теми 2

Базова література:

1. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. *Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху.* Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2006. – 124 с.
3. *Паламарчук В. Ф.* Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.
4. *Сластенин В. А., Подымова Л. С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
5. *Уруський В. І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Допоміжна література:

1. *Абасов З. А.* Понятийно-терминологический аппарат инновационной педагогической деятельности // *Философия образования.* – 2006. – №1(15). – С.56–62.
2. *Поляков С. Д.* Педагогическая инноватика : от идеи до практики [Электронный ресурс] / С. Д. Поляков – Режим доступа : <http://setilab.ru/modules/article/trackback.php/234> – Назва з екрана.
3. *Хуторской А. В.* Педагогическая инноватика – рычаг образования [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской. – Режим доступа : <http://eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm> – Загл. с екрана.
4. *Хуторской А. В.* Педагогическая инноватика : методология, теория, практика : Научное издание / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.
5. *Хуторской А. В.* Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.
6. *Юсуфбекова Н. Р.* Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение,

Тема 3. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СИСТЕМІ ОСВІТИ *(Лекція 3 - 2 год.)*

Сутність інноваційного освітнього процесу. Закономірності перебігу інноваційних педагогічних процесів. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.

Види структур інноваційного процесу (діяльнісна, суб'єктивна, рівнева, змістова структура, структура життєвого циклу, управлінська структура, організаційна структура).

Етапи педагогічної інновації («життєвий цикл нововведення»): зародження нової ідеї; створення нововведення; освоєння нововведення; розповсюдження нововведення; стабілізація нововведення; рутинізація нововведення; іррадіація нововведення. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.

Основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку: модернізація типів та структури освітніх навчальних закладів, оновлення змісту навчання і виховання; розробка та апробування нових педагогічних технологій; зміна форм і методів навчання та виховання; модернізація форм і методів управління сучасним навчальним закладом.

Основні поняття теми: інноваційний освітній процес, структура інноваційного процесу, етапи педагогічної інновації, життєвий цикл інновацій, стабілізація, рутинізація нововведення; іррадіація нововведення, модернізація.

Семінарське заняття 3.1

Тема. Інноваційні процеси у системі освіти (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. У чому ви вбачаєте спільність і відмінність понять «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес»?
2. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних процесів.
3. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
4. Чому важливо знати структуру інноваційних педагогічних процесів?
5. Проаналізуйте характерні особливості етапів зародження, освоєння і рутинізації нововведення.
6. Розкрийте роль інновативності як здатності сприймати нове.
7. Розкрийте типи структур інноваційних процесів.
8. З'ясуйте умови ефективності інноваційних процесів у системі освіти.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 3.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «життєвий цикл», «інноваційний процес», «інноваційний потенціал навчального закладу», «інноваційне середовище», «інноваційні ідеї», «ретроведення».
2. На основі опрацьованої літератури підготувати повідомлення на тему: «Закономірності перебігу, принципи, умови й особливості інноваційних процесів у галузі освіти».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

3. На основі аналізу нормативних документів охарактеризувати освітні інноваційні процеси, що ініціюються на державному рівні.
4. Окреслити коло проблем навчального закладу, на вирішення яких спрямована інноваційна діяльність.

5. Навести приклади гуманістичної спрямованості інноваційних процесів у ВНЗ.

Список рекомендованої літератури до теми 3

Базова література:

1. *Біла книга національної освіти України* / Т.Ф. Алексєєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.
2. *Богданова І. М.* Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.
3. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. *Інноваційні пошуки в сучасній освіті* / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.
5. *Інновації як основа змін освітньої практики.* Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.
6. *Інноваційні процеси в освіті:* Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / М.О.Аузіна, А.М.Возна; Нац. банк України, Львівський банківський ін-т. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 103 с.
7. *Оцінювання та відбір педагогічних інновацій : теоретико-прикладний аспект.* Науково-методичний посібник / За редакцією Л. Даниленко. – К. : Логос, 2001. – 185 с.
8. *Паламарчук В. Ф., Даниленко Л.І.* Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В. В.Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 154. – 167.
9. *Попова О. В.* Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Харків, 2001. – 468 с.
10. *Сластенин В. А., Подымова Л.С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
11. *Юсуфбекова Н. Р.* Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Допоміжна:

1. *Абасов З. А.* Понятийно-терминологический аппарат инновационной педагогической деятельности // Философия образования. – 2006. – №1(15). – С.56–62.
2. *Кларин М.В.* Инновации в мировой педагогике. – М., 1998. –175 с.
3. *Паламарчук В.Ф.* Інноваційні процеси в педагогіці // Педагогічні інновації в сучасній школі. – К.: Освіта, 1994. – С. 5–9.
4. *Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя.* – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.
5. *Юсуфбекова Н.Р.* Тенденции и законы инновационных процессов в образовании // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И. К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6–9.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 1

1. Передумови виникнення педагогічної інноватики.
2. Педагоги-новатори в історії вітчизняної педагогіки.
3. Об'єкт, предмет та завдання педагогічної інноватики як науки.
4. Взаємозв'язок педагогічної інноватики з іншими науками.

5. Сутність та співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація».
6. Сутність та співвідношення понять «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес».
7. Інноваційне навчання: сутність та особливості.
8. Пріоритетні завдання сучасної освіти в контексті інноваційних змін у педагогічній теорії та практиці.
9. Державна інноваційна політика в галузі освіти.
10. Структура педагогічної інноватики.
11. Класифікація педагогічних інновацій.
12. Сутність інноваційного освітнього процесу.
13. Закономірності перебігу інноваційних педагогічних процесів.
14. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
15. Види структур інноваційного процесу.
16. Етапи педагогічних інновацій («життєвий цикл нововведення»).
17. Основні джерела інноваційних педагогічних ідей.
18. Сутність та співвідношення понять: «інноваційний процес», «інноваційне навчання», «інноваційна освіта», «інноваційна школа».
19. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.
20. Основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 4. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Лекція 4 - 2 год.).

Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Інноваційна педагогічна діяльність як вищий ступінь педагогічної творчості, педагогічного винахідництва, уведення нового в педагогічну практику (Т.М. Демиденко, Н.І. Клокар, О.Г. Козлова); як експериментальна і пошукова діяльність педагогічних працівників з метою розроблення, експерименту, апробації, впровадження і застосування педагогічних інновацій (В.М. Малихіна). Мета та завдання інноваційної діяльності педагога.

Структура інноваційної професійної діяльності. Інтелектуальні та особистісні передумови інноваційної діяльності педагога. Мотивація інноваційної діяльності педагога. Інноваційні знання та дослідницькі вміння як невід'ємна складова інноваційної педагогічної діяльності. Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності. Роль рефлексії в структурі інноваційної професійної діяльності. Професійні та особистісні якості педагога-інноватора. Форми залучення педагога до інноваційної діяльності.

Проблеми включення педагога в інноваційний процес. Ригідність, догматизм і консерватизм як особистісні перепони в інноваційній діяльності. Класифікація учасників інноваційного процесу (за Е. Роджерсом). Фактори прийняття рішення про використання (невикористання) нововведення: соціальні, соціально-психологічні, особистісно-професійні. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.

Основні поняття теми: інноваційна діяльність педагога, педагог-новатор, інноваційна компетентність педагога, рівні прояву готовності педагога до інноваційної діяльності, професійні якості педагога-новатора, «новатори», «ранні реалізатори», «рання більшість», «пізня більшість», «консерватори», «антиінноваційні психологічні бар'єри».

Семінарське заняття 4.1

Тема. Структура інноваційної педагогічної діяльності (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Сутність інноваційної педагогічної діяльності.
2. Психологічний портрет педагога-новатора.
3. Структура інноваційної діяльності: інноваційна спрямованість; креативність; операційний компонент; рефлексивність.
4. Професійні та особистісні якості педагога-новатора.
5. Класифікація педагогів по відношенню до нововведень.
6. Фактори використання (невикористання) нововведення.
7. Антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 4.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «інноваційна педагогічна діяльність», «інноваційний потенціал педагога», «структура інноваційної педагогічної діяльності», «інноваційна компетентність», «креативність», «рефлексія», «антиінноваційні бар'єри», «психологічний бар'єр».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. Охарактеризувати на конкретних прикладах інноваційні стереотипи.
3. Визначити професійні та особистісні якості якими має володіти викладач вищої школи підготовлений до інноваційної професійної діяльності.
4. Спроекувати професіограму викладача-інноватора.

Список рекомендованої літератури до теми 4

Базова література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
2. *Інноваційні пошуки в сучасній освіті* / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.
3. *Інновації як основа змін освітньої практики*. Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2005. – 160 с.
4. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.
5. Сластенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
6. Уруський В.І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.
7. Юсуфбекова Н.Р. Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Додаткова література:

1. Поляков С. Д. Педагогическая инноватика : от идеи до практики [Электронный ресурс] / С. Д. Поляков – Режим доступа : <http://setilab.ru/modules/article/trackback.php/234> – Назва з екрана.
2. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика – рычаг образования [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской. – Режим доступа : <http://eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm> – Загл. с экрана.
3. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика : методология, теория, практика : Научное издание / А. В. Хуторской. – М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. – 222 с.
4. Хуторской А. В. Педагогическая инновация : учебное пособие для студентов

высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А. В. Хуторской. – Москва : Академия, 2008. – 256 с.

Тема 5. НАУКОВА ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ОСНОВА СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ (Лекція 5 - 2 год.).

Характеристика понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість», «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог».

Сутність наукової педагогічної творчості, її рівні. Вимоги до результату наукової педагогічної творчості. Науково-дослідна робота в педагогічній галузі як основна організаційна форма наукової педагогічної творчості педагога.

Передовий педагогічний досвід. Види передового педагогічного досвіду (раціоналізаторський, новаторський). Критерії оцінки перспективного педагогічного досвіду. Етапи вивчення перспективного педагогічного досвіду. Форми поширення передового педагогічного досвіду.

Педагогічне новаторство. Співвідношення понять «педагогічне новаторство», «передовий педагогічний досвід», «наукова педагогічна творчість».

Етапи науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства.

Інтуїтивний, алгоритмічний і комплексний підходи до розвитку творчих професійних здібностей педагога. Методи та прийоми стимулювання творчої активності педагога.

Основні поняття теми: нове, творчість, педагогічна творчість, наукова творчість, наукова педагогічна творчість, науково-дослідна робота в галузі педагогіки, педагогічний експеримент, передовий педагогічний досвід, педагогічне новаторство, формування творчої особистості педагога.

Семінарське заняття 5.1

Тема. Науково-педагогічна творчість як основа створення освітніх інновацій (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій. Сутність понять «творчість», «педагогічна творчість», «науково-педагогічна творчість».
2. Вимоги до результату науково-педагогічної творчості.
3. Структура науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства характеристика етапів.
4. Етапи вивчення перспективного педагогічного досвіду.
5. Форми поширення передового педагогічного досвіду.
6. Комплексний підхід до розвитку творчих професійних здібностей педагога.
7. Методи та прийоми стимулювання творчої професійної діяльності педагогів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 5.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість», «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог», «готовність до інноваційної професійної діяльності».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. Підібрати методи діагностики готовності до інноваційної педагогічної діяльності.
3. Зробити аналіз продуктів інноваційної діяльності вчителя початкової школи.
4. На основі ТРВЗ Г. Альтшуллера, розробити вправи на стимулювання творчості

молодших школярів.

Список рекомендованої літератури до теми 5

Базова література:

1. *Альтшуллер Г. С.* Алгоритм изобретения / Г. С. Альтшуллер – М.: Московский рабочий, 1980. – 231 с.
2. *Клокар Н. І.* Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності : дис. ... канд. пед наук : 13.00.04. / Наталія Іванівна Клокар. – К. – 1997. – 227 с.
3. *Козлова О. Г.* Методика інноваційного пошуку вчителя : Навч.-метод. посібник / О. Г. Козлова. – Суми : ВВП «Мрія – 1» ЛТД, 1998. – 96 с.
4. *Козлова О. Г.* Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. / Козлова Олена Григорівна. – К., 1999. – 235 с.
5. *Николко В. Н.* Творчество как инновационный процесс / В. Н. Николко. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
6. *Поташник М. М.* Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт / М. М. Поташник. – К.: Радянська школа, 1988. – 187 с.
7. *Пономарев Я.А.* Психология творчества и педагогика / Я. А. Пономарев. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.
8. *Сисоєва С.О.* Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Допоміжна література:

1. *Андреев В.И.* Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности /В.И. Андреев. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.
2. *Богоявленская Д. Б.* Пути к творчеству / Д. Б. Богоявленская. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
3. *Вишнякова П.Ф.* Креативная психодиагностика / П. Ф. Вишнякова. — Минск, 1995.- 290 с.
4. *Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д.* Педагогическое творчество / В. А. Кан-Калик, Н.Д. Никандров – М.: Педагогика, 1990. – 141 с.
5. *Моляко В.А.* Творческая одарённость и воспитание творческой личности / В.А. Моляко. – К.: Знание, 1991. – 40с.
6. *Резерв успеха – творчество* / Под ред. Г. Неймера. – М.: Педагогика, 1989. – 111 с.
7. *Уруський В.І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В.І. Уруський. – Тернопіль: ТОКШПО, 2005. – 96 с.

Тема 6. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ.

ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Лекція 6- 2 год.)

Управління процесом впровадження інновацій у навчально-виховний процес навчального закладу. Банк педагогічних інновацій. Відбір педагогічних інновацій. Планування процесу впровадження освітніх (педагогічних) інновацій у навчально-виховний процес. Етапи впровадження педагогічних інновацій. Узагальнення результатів впровадження педагогічних інновацій. Оцінювання педагогічних інновацій. Педагогічна кваліметрія. Педагогічна експертиза. Види педагогічної експертизи. Параметри педагогічного аналізу інноваційної діяльності педагога. Оцінювання рівня інноваційного потенціалу педагогічного колективу.

Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога. Інноваційна компетентність педагога як система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечують ефективність інноваційної діяльності. Принципи інноваційної діяльності педагога. Професійні й особистісні якості педагога підготовленого до інноваційної діяльності. Показники, які визначають готовність педагога до інноваційної діяльності. Структурні компоненти готовності педагога до інноваційної педагогічної діяльності (ціннісно-мотиваційний, інформаційно-когнітивний, операційно-діяльнісний, креативний). Рівні готовності педагога до

інноваційної діяльності.

Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності. Дослідження спрямованості педагога на інноваційну діяльність. Методики вивчення креативності педагога. Методи діагностики інноваційного потенціалу особистості. Методи вивчення самореалізації педагога у процесі інноваційної діяльності.

Основні поняття теми: управління процесом упровадження інновації, банк педагогічних інновацій, кваліметрія, педагогічна експертиза, готовність до інноваційної педагогічної діяльності, рівні готовності, діагностичні методи.

Семінарське заняття 6.1

Тема. Готовність педагога до інноваційної діяльності (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи школи.
2. Що таке банк педагогічних інновацій? Розкрийте його призначення.
3. За якими критеріями оцінюють педагогічні інновації?
4. Що означає готовність до інноваційної педагогічної діяльності?
5. Якими показниками характеризується інноваційна компетентність педагога?
6. Охарактеризуйте структурні компоненти готовності педагога до інноваційної педагогічної діяльності.
7. За якими критеріями та показниками визначають рівень готовності педагога до інноваційної професійної діяльності?
8. Розкрийте мету, завдання та етапи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
9. Які методи використовують для діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності?

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 6.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «інноваційна педагогічна діяльність», «інноваційний потенціал педагога», «структура інноваційної педагогічної діяльності», «інноваційна компетентність», «інноваційна особистість», «інноваційний потенціал навчального закладу», «інноваційний розвиток», «управління інноваційним розвитком ВНЗ».
2. Сформулювати перелік компетенцій, які сприятимуть здійсненню вчителем інноваційної професійної діяльності.
3. Визначити особистісні якості, якими має володіти вчитель початкової школи для успішного здійснення інноваційної професійної діяльності.

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

4. На основі самоаналізу та самооцінки готовності до майбутньої педагогічної діяльності скласти програму власного професійного розвитку на час навчання в університеті. Визначити шляхи і засоби її реалізації, методи і прийоми роботи над собою.
5. Написати есе на тему: «Кредо педагога інноваційної формації» .

Список рекомендованої літератури до теми 6

Базова література:

1. *Закон України* «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р., № 40-IV;
2. *Закон України* «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV;
3. *Положення Міністерства освіти і науки України* «Про порядок здійснення

- інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522.
4. *Делия В.П.* Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.
  5. *Инновационная политика высшего учебного заведения* / [Девяткина М.А., Мирошникова Т.А., Петрова Ю.И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.
  6. *Інновації як основа змін освітньої практики.* Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОІППО, 2005. – 160 с.
  7. *Кваша В.П.* Управление инновационными процессами в образовании: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / В.П. Кваша – Минск, 1994. – 22 с.
  8. *Кузьмин С.В.* Инновационная деятельность педагогического коллектива как фактор его развития : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / С.В. Кузьмин. – Ярославль, 2003.
  9. *Мармоза О.І.* Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. – Харків, 2004. – 240 с.
  10. *Навроцкий А.И.* Высшая школа: теория и практика модернизации. – Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В.Н.Кармазина, 2007. – 196 с.
  11. *Сластенин В.А., Подымова Л.С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
  12. *Уруський В.І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник / В. І. Уруський. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Додаткова література:

1. *Васильченко Н.П.* Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 180-194.
2. *Лазарев В.С.* Системное развитие школы. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.
3. *Лазарев В.С., Поташник М.М.* Как разработать программу развития школы: Методическое пособие для руководителей общеобразовательных учреждений. – М.: Новая школа, 1993. – 48 с.
4. *Ліговицький А.О.* Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.
5. *Рыбакова В.И.* Управление инновационной деятельностью в образовательных учреждениях региона: Автореферат дисерт. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук: 13.00.01. – Ярославль, 1996. – 49 с.
6. *Салига С.Я., Яришко О.В.* Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С.Я. Салиги. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.
7. *Хомерики О.Г., Поташник М.М., Лоренсов А.В.* Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М.М. Поташника. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 2

1. Сутність, мета та завдання інноваційної педагогічної діяльності.
2. Інноваційна компетентність як невід’ємна складова інноваційної педагогічної діяльності.
3. Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності.
4. Роль рефлексії в структурі інноваційної професійної діяльності.
5. Професійні та особистісні якості педагога-інноватора.
6. Форми залучення педагога до інноваційної діяльності.

7. Проблеми включення педагога в інноваційний процес.
8. Класифікація учасників інноваційного процесу (за Е. Роджерсом).
9. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
10. Характеристика понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість».
11. Характеристика понять: «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог».
12. Науково-дослідна робота в педагогічній галузі як основна організаційна форма наукової педагогічної творчості педагога.
13. Передовий педагогічний досвід, його види.
14. Критерії оцінки перспективного педагогічного досвіду.
15. Етапи вивчення перспективного педагогічного досвіду.
16. Методи та прийоми стимулювання творчої активності педагога.
17. Показники, які визначають готовність педагога до інноваційної діяльності.
18. Структурні компоненти готовності педагога до інноваційної педагогічної діяльності.
19. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
20. Відбір та оцінювання педагогічних інновацій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Тема 7. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (Лекція 7 - 2 год.).

Поняття про педагогічну технологію. Ознаки педагогічної технології. Структура педагогічної технології. Сутність технологічного підходу до навчання. Класифікація педагогічних технологій. Критерії технологічності педагогічного процесу та ефективності педагогічних технологій. Сучасні підходи до визначення сутності педагогічного проектування. Педагогічне проектування як механізм розробки навчально-виховного процесу, як первинний етап інноваційної діяльності педагога, як технологія реалізації його професійної парадигми й особистісної самореалізації. Проектування педагогічного процесу.

Основні поняття теми: педагогічна технологія, інноваційна педагогічна технологія, технологія навчання, структура педагогічної технології, класифікація педагогічних технологій, критерії оцінювання педагогічних технологій, педагогічне проектування.

Семінарське заняття 7.1

Тема. Проектування педагогічних технологій (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Чи згодні ви з твердженням, що будь-яка педагогічна система завжди технологічна?
2. Розкрийте поняття «педагогічна технологія», «технологія навчання». У чому їх відмінність?
3. Що спільне та відмінне у поняттях «педагогічна система», «методика», «педагогічна технологія»?
4. У чому «плюси» і «мінуси» запровадження технологічного підходу до процесу навчання в умовах сучасного навчального закладу?
5. Які існують класифікації педагогічних технологій?
6. За якими дидактичними принципами доцільно вести відбір технології навчання?
7. Розкрийте мету, завдання та особливості педагогічного проектування.
8. Які існують типи проектів?
9. Розкрийте структуру та етапи педагогічного проектування.

10. За якими критеріями оцінюються проекти?

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 7.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «технологія», «технологія навчання», «освітня технологія», «педагогічна технологія», «інноваційна педагогічна технологія», «технологічний напрям організації навчального процесу», «гуманістичний напрям організації навчального процесу», «модель навчання», «педагогічне проектування», «діагностика», «прогнозування», «моделювання», «планування», «конструювання».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. Зробити анотований каталог наукових праць з проблем педагогічного проектування та педагогічних технологій.
3. Підготувати повідомлення на теми за вибором:
  - Педагогічна технологія як навчальна дисципліна.
  - Історичні аспекти педагогічної технології.
  - Педагогічні технології: визначення, структура, проблеми, впровадження.

Список рекомендованої літератури до теми 7

Базова література:

1. *Дичківська І. М.* Інноваційні педагогічні технології: підручник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К. : Академвидав, 2012. – 349 с.
2. *Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху.* Інформаційно-методичний збірник / Упорядник Г. О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2006. – 124 с.
3. *Освітні технології:* Навч.-метод. посібник/ О.М. Пехота, А.З. Кіхтенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 256с.
4. *Педагогічні технології:* Навчально-методичний посібник / Укладачі: Нікуліна А.С., Шацька Р.М., Молчанова В.М., Харагірло В.Є. – Донецьк: ДІПО ІПП, 2004. – 80с.
5. *Перспективні освітні технології:* Наук.-метод. посібник / За ред. Г.С. Сизоненко – К.: Гопак, 2000. – 560 с.
6. *Селевко Г. К.* Педагогические технологии авторских школ. М.: НИИ школьных технологий, 2005. – 192 с. (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
7. *Сисоєва С.О.* Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти пророслих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
8. *Урусський В. І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Допоміжна література:

1. *Беспалько В. П.* Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
2. *Борисова Н.В.* Технологичность образовательного процесса как показатель его качества // СПО. – 1998. – №3.
3. *Кларин М. В.* Что такое педагогическая технология. – В кн.: Современная дидактика: теория – практика. – М., 1994.
4. *Омельяненко С. В.* Педагогіка: тестові завдання: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – С.378–381.

5. *Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк та ін., За ред. С.О.Сисоєвої. – 12.: ВІПОЛ, 2001, – 502 с.*
6. *Пометун О. І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. –метод. посіб./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун.– К.: Видавництво А.С.К., 2003.– С. 8–18; 33–80.*
7. *Прокопенко І.Ф., Євдокимов В.І. Педагогічна технологія: Посібник для вчителів, викладачів вузів, аспірантів, студентів. – Харків: Основа, 1995.*
8. *Стрельніков В.Ю. Інноваційні технології навчання. Методичний посібник. - Полтава, 2004.*
9. *Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.*

Тема 8. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ТА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ (Лекція 8 - 2 год.).

Поняття особистісно орієнтованої освіти та навчання. Дослідження проблеми особистісно орієнтованої освіти (І. Бех, Є. Бондаревська, С. Подмазін, В.Серіков, А. Хуторський, І. Якиманська). Сутність, мета і завдання особистісно орієнтованої освіти та навчання. Моделі та технології особистісно орієнтованого навчання і виховання. Активні методи як невід’ємні складові особистісно орієнтованого навчання і виховання.

Технології інтерактивного навчання. Мета та завдання інтерактивного навчання. Вимоги до застосування інтерактивних технологій. Результати теоретичних досліджень, експериментальної перевірки та впровадження в практику технологій активного навчання (А. Вербицький, О. Комар, П. Лузан, О. Пометун, Л. Пироженко, О.Штепа, П. Щербань та ін.). Використання дискусій, тренінгів, рольових та ділових ігор у навчальному процесі. Структура групової дискусії. Етапи навчального заняття з використанням групової дискусії. Форми організації дискусії. Види тренінгів. Етапи розробки навчального тренінгу. Організація навчального тренінгу. Функції та структура ігрової діяльності. Технологія організації та проведення рольових та ділових ігор. Місце гри в навчанні. Технологія кооперативного навчання як активна форма групової навчальної діяльності студентів. Ознаки кооперативної групової роботи, види кооперативного навчання. Технологічний процес групової роботи.

Основні поняття теми: особистісно орієнтована освіта, особистісно орієнтоване навчання, технологія особистісно орієнтованого навчання, активні методи навчання, інтерактивне навчання, коопероване навчання, робота в малих групах, навчання у співробітництві, дискусія, ігрові технології, симуляція, імітація, рольова гра, ділова гра, тренінг.

Семінарське заняття 8.1

Тема. Технології інтерактивного навчання (action learning) (2 год.)

План

I. Питання для обговорення.

1. Яка мета та завдання інтерактивного навчання? Які вимоги висуваються до застосування інтерактивних технологій?
2. Які особливості застосування ігрових технологій у вищій школі?
3. Мета, завдання та особливості проведення тренінгу.
4. Які існують види тренінгів? Алгоритм проведення тренінгу.
5. Технологія організації та проведення рольової гри.
6. Технологія організації та проведення ділової гри.

7. Технологія проведення дискусії.
8. Сутність та спосіб реалізації технологій кооперованого навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 8.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «інтерактивне навчання», «аналіз ситуацій», «коопероване навчання». «ігрові технології», «тренінг», «рольова гра», «ділова гра», «дискусія».
Творчі та пошуково-дослідницькі завдання
2. Розробити проект заняття з фаху з використанням технологій ситуаційного та кооперованого навчання. Підготувати коротку (5хв.) презентацію.
3. Розробити проект виховної години з використанням технології *комунікативного тренінгу (партнерської взаємодії)*. Підготувати коротку (5хв.) презентацію.

Список рекомендованої літератури до теми 8

Базова література:

1. *Беспалько В.П., Беспалько П.В.* Педагогическая технология. (Серия: Новые методы и средства обучения). – М.: Знание, 1989. – 53 с.
2. *Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: [монографія] / [Доброскок І.І., Коцур В.П., Нікітчина С.О. та ін.] / наук. ред. В.П. Коцур; укладач О.І. Шапран.* – Переяслав-Хмельницький, Видавництво С.В. Карпук, 2008. – 285 с.
3. *Кіяшко О.О.* Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації: Дис... канд.. пед.. наук. – Луганськ, 2001. – 262 с.
4. *Освітні технології: Навч.-метод. посібник/ О.М. Пехота, А.З. Кіхтенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти.* – К.: А.С.К., 2002. – 256с.
5. *Педагогічні технології: Навчально-методичний посібник / Укладачі: Нікуліна А.С., Шацька Р.М., Молчанова В.М., Харагірло В.Є.* – Донецьк: ДІПО ІПП, 2004. – 80 с.
6. *Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посібник / За ред. Г.С. Сизоненко* – К.: Гопак, 2000. – 560с.
7. *Сисоєва С.О.* Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти пророслих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.

Допоміжна література:

1. *Богданова І.М.* Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя на основі інноваційних технологій: Дис... д-ра пед.. наук: 13.00.04. – К., 2003. – 440 с.
2. *Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк та ін., За ред. С.О.Сисоєвої.* – 12.: ВІПОЛ, 2001, – 502 с.
3. *Пометун О.І., Пироженко Л.В.* Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун.– К.: Видавництво А.С.К., 2003.– С. 8–18; 33–80.
4. *Сафіулін В.І.* Інноваційний пошук нових технологій навчання // Інноваційні пошуки в сучасній освіті /За ред. Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук. – К.: Логос, 2004. – С. 53–64.
5. *Селевко Г.К.* Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т.1. М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.
6. *Стрельников В.Ю.* Інноваційні технології навчання. Методичний посібник. - Полтава, 2004.
7. *Щербань П.М.* Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.

Тема 9. ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ТА ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ (Лекція 9 - 2 год.).

Технологія проблемного навчання. Педагогічні дослідження теорії проблемного навчання (С. Архангельський, А. Вербицький, В. Давидов, М. Махмутов, А. Матюшкін та ін.) Педагогічні функції проблемного навчання. Структура проблемного навчання. Методи проблемного навчання. Метод ситуаційного навчання (Case study method). Зміст та джерела навчальних проблемних ситуації. Конструювання навчальних педагогічних задач.

Технологія творчого розвитку особистості. Дослідження творчого розвитку особистості (В. Андреев, П. Гальперін, Г. Костюк, М. Нікандров, Я. Пономарьов, М. Поташник, Н. Тализіна, С. Сисоєва, А. Хуторський та ін.). Умови творчого розвитку особистості. Етапи творчого процесу. Структура творчої навчальної діяльності. Навчальні творчі задачі. Методи та прийоми та технології стимулювання творчої активності: мозковий штурм, синектика, метод фокальних об'єктів, структурний і функціональний аналіз. Теорія рішення винахідницьких задач Г.Альтшуллера та її застосування при розв'язанні освітніх проблем.

Основні поняття теми: технологія проблемного навчання, метод ситуаційного навчання, кейс-стаді, технологія творчого розвитку особистості, креативність, творчість, евристичні методи, мозковий штурм, синектика, метод фокальних об'єктів.

Семінарське заняття 9.1

Тема. Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості (2 год.).

План

I. Питання для обговорення.

1. Розкрийте сутність понять «проблемне навчання» і «технологія проблемного навчання». Які основні елементи технології проблемного навчання?
2. Що означає проблемне викладання? Яка сутність проблемного навчання?
3. Які шляхи утворення проблемних ситуацій?
4. Які ставляться вимоги до формулювання проблем?
5. Розкрийте особливості реалізації методу ситуаційного навчання (*кейс-стаді*);
6. Які існують види ситуаційних вправ? Технологія конструювання навчальних педагогічних задач.
7. В чому полягає сутність та специфіка творчої діяльності? Психологи про сутність творчої діяльності.
8. Як правильно організувати механізм творчої діяльності? (Напрямки організації творчої діяльності).
9. Як ви розумієте сутність категорії «креативність»? Який вплив на розвиток творчої індивідуальності має середовище вищого навчального закладу?
10. Розкрийте зміст і складові технології стимулювання творчої діяльності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Самостійна робота 9.2

1. Виписати у термінологічний словник визначення понять: «розвиток», «особистість», «творчість», «творча особистість», «креативність».

Творчі та пошуково-дослідницькі завдання

2. Опрацювати навчально-методичну літературу з теми та підготувати есе на тему «Розвиток творчої особистості як відповідь на суспільний запит щодо людини, яка здатна творчо вирішувати життєві завдання».

3. Розробити проект заняття з фаху з використанням методів стимулювання творчої активності: мозковий штурм, синектика, метод фокальних об'єктів, структурний і

функціональний аналіз. Підготувати коротку (5хв.) презентацію з моделюванням фрагменту заняття з використанням технологій.

Список рекомендованої літератури до теми 9

Базова література:

1. *Альтшуллер Г. С.* Алгоритм изобретения. – М.: Московский рабочий, 1980. – 231 с.
2. *Николко В. Н.* Творчество как инновационный процесс. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
3. *Потапник М. М.* Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт. – К.: Радянська школа, 1988. – 187 с.
4. *Пономарев Я. А.* Психология творчества и педагогика. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.
5. *Сисоєва С. О.* Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Допоміжна література:

1. *Андреев В. И.* Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.
2. *Богоявленская Д. Б.* Пути к творчеству. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
3. *Вишнякова П. Ф.* Креативная психодиагностика / П. Ф. Вишнякова. — Минск, 1995.- 290 с.
4. *Кан-Калик В. А.,* Никандров Н. Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 141 с.
5. *Моляко В. А.* Творческая одарённость и воспитание творческой личности. – К.: Знание, 1991. – 40с.
6. *Пушкин В. Н.* Эвристика – наука о творческом мышлении. – М.: Политиздат, 1967. – 272 с.
7. *Резерв успеха – творчество* / Под ред. Г. Неймера. – М.: Педагогика, 1989. – 111 с.
8. *Урусский В. И.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 3

1. Структура та етапи педагогічного проектування.
2. Сутність та співвідношення понять «педагогічна технологія», «освітня технологія», «інноваційна дидактична технологія».
3. Структура педагогічної технології і вимоги до її проектування.
4. Класифікація педагогічних технологій.
5. Головні ознаки педагогічної технології.
6. Критерії оцінювання педагогічних технологій.
7. Сутність, мета і завдання особистісно орієнтованої освіти та навчання.
8. Моделі та технології особистісно орієнтованого навчання і виховання.
9. Мета та завдання інтерактивного навчання. Вимоги до застосування інтерактивних технологій.
10. Сутність та спосіб реалізації технологій кооперованого навчання.
11. Вимоги щодо застосування ігрових технологій навчання.
12. Мета, завдання та особливості проведення тренінгу.
13. Технологія організації та проведення рольової гри.
14. Технологія організації та проведення ділової гри.
15. Технологія проведення дискусії.
16. Технологія проблемного навчання.
17. Сутність та особливості реалізації методу ситуаційного навчання (*кейс-стаді*);
18. Технологія творчого розвитку особистості.
19. Методи, прийоми та технології стимулювання творчої активності.
20. Теорія рішення винахідницьких задач Г.Альтшуллера та її застосування при розв'язанні освітніх проблем.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічна інноватика»

Разом: 108 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год.,

самостійна робота – 48 год., модульний контроль – 6 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			Змістовий модуль III		
Назва модуля	Загальні засади педагогічної інноватики			Структура та зміст інноваційної педагогічної діяльності			Інноваційні педагогічні технології		
Кількість балів за модуль	76 балів			76 балів			76 балів		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дата									
Теми лекцій	Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти.	Педагогічна інноватика у структурі наукового знання	Інноваційні процеси у системі освіти	Сутність та структура інноваційної педагогічної діяльності	Науково-пед. творчість як основа створення інновацій	Управління процесом упровадження педагогічних інновацій	Концептуальні засади проектування педагогічних технологій	Особистісно орієнтоване навчання та інтерактивні технології	Технології проблемного навчання та розвитку творчої особ.
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти	Педагогічна інноватика у структурі наукового знання	Інноваційні процеси у системі освіти	Структура інноваційної педагогічної діяльності	Науково-пед. творчість як основа створення інновацій	Готовність педагога до інноваційної діяльності.	Проектування інноваційних педагогічних технологій	Інтерактивні технології навчання	Технології проблемного навчання та розвитку творчої особ.
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
Робота на семінарах	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсум. контр	ПМК								

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ			
Тема 1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти (5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	I-II
Тема 2. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання (5 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	II-III
Тема 3. Інноваційні процеси у системі освіти (6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	III- IV
Змістовий модуль II. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Тема 4. Структура інноваційної педагогічної діяльності (5 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	IV -V
Тема 5. Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій. (5 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	V -VI
Тема 6. Управління процесом впровадження педагогічних інновацій. Готовність педагога до інноваційної діяльності (6 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VI -VII
Змістовий модуль III. ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ			
Тема 7. Концептуальні засади проектування педагогічних технологій (6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VII - VIII
Тема 8. Інтерактивні технології навчання (5 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VIII - IX
Тема 9. Технології проблемного навчання та розвитку творчої особистості (5 год.)	Семінарські заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	IX-X
<i>Разом: 48 год.</i>	<i>Разом: 45 балів</i>		

VI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, інноваційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, тренінг..

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; вирішення педагогічних ситуацій; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ контрольні завдання для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни "Педагогічна інноватика" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 228.

Контроль успішності магістрантів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	9	9
2.	Відвідування семінарських занять	1	9	9
3.	Самостійна робота	5	9	45
4.	Відповідь на семінарському занятті	10	9	90
5.	Модульний контроль (1,2,3)	25	3	75
Максимальна кількість балів		228		

Коефіцієнт перерахунку: $228 : 100 = 2,28$

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, письмова відповідь на питання, звіт, проект, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	«відмінно» / «відмінно»	A
82-89	«дуже добре» / «добре»	B
75-81	«добре» / «добре»	C
69-74	«задовільно» / «задовільно»	D
60-68	«достатньо»/ «задовільно»	E
35-59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	F

Загальні критерії оцінювання успішності магістрів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно", подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
"відмінно"	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
"добре"	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістра наявні незначні помилки.
"задовільно"	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх під керівництвом викладача.
"незадовільно"	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка "незадовільно" ставиться студентові, який нездатний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Дослідницькі проекти, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни "Педагогічна інноватика".

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам

Разом: 228 балів

МОДУЛІ									Модульні контрольні роботи ЗМ 1, ЗМ 2 ЗМ 3	Підсумковий контроль залік
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3				
(семінари, самостійна робота, відвідування лекцій, семінарів)										
Теми 1,2, 3			Теми 4,5,6			Теми 7,8,9				
17	17	17	17	17	17	17	17	17		
									75	-

Разом: 228 балів

Коефіцієнт перерахунку : $228 : 100 = 2,28$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарсько-практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Передумови виникнення педагогічної інноватики.
2. Предмет та завдання педагогічної інноватики.
3. Сутність та співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес».
4. Класифікація педагогічних інновацій.
5. Структура педагогічної інноватики.
6. Етапи педагогічних інновацій («життєвий цикл нововведення»).
7. Сутність інноваційної педагогічної діяльності.
8. Структура інноваційної діяльності.
9. Професійні та особистісні якості педагога-новатора.
10. Антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
11. Сутність понять «творчість», «педагогічна творчість», «науково-педагогічна творчість».
12. Вимоги до результату науково-педагогічної творчості.
13. Структура науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства.
14. Технології стимулювання творчої професійної діяльності педагогів.
15. Діагностика готовності педагога до інноваційної діяльності: завдання, етапи, методи діагностики.
16. Критерії та показники рівня готовності педагога до інноваційної професійної діяльності.
17. Характеристика понять «управління процесом упровадження інновації», «програма інноваційного розвитку ВНЗ».
18. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
19. Сучасні підходи до оцінювання педагогічних інновацій.
20. Критерії оцінювання педагогічних інновацій.
21. Сутність та співвідношення понять «педагогічна технологія», «інноваційна педагогічна технологія».
22. Сутність та особливості реалізації методу ситуаційного навчання (*кейс-стаді*);
23. Сутність та спосіб реалізації технологій кооперованого навчання.
24. Вимоги щодо застосування ігрових технологій навчання.
25. Мета, завдання та особливості проведення тренінгу.
26. Технологія організації та проведення рольової гри.
27. Технологія організації та проведення ділової гри.
28. Технологія проведення дискусії.
29. Технологія проблемного навчання.
30. Технологія творчого розвитку особистості.

Х. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Базова література:

1. Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-ХІІ [Електронний ресурс]/ – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс] / 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрана.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р., № 40-ІV.
4. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-ІV.
5. Галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (Наказ Міністерства від України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://guonkh.gov.ua/normative/nakazi_monu/140/5487.html – Назва з екрана.
6. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ столітті) – К.: Райдуга, 1994. – С. 33–36.
7. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України №344/2013) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html> – Назва з екрана.
9. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (від 07.11.2000 № 522) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2111> – Назва з екрана.
10. Альтшуллер Г.С. Алгоритм изобретения / Г. С. Альтшуллер. – М.: Московский рабочий, 1980. – 231 с.
11. Ангеловски К. Учителя и инновации /Л. Ангеловски. – М.: Просвещение, 1991. – 159 с.– С. 7–42.
12. Беспалько В.П., Беспалько П.В. Педагогическая технология. (Серия: Новые методы и средства обучения). – М.: Знание, 1989. – 53 с.
13. Богданова І.М. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя на основі інноваційних технологій / І. М. Богданова: Дис... д-ра пед. наук: 13.00.04. – К., 2003. – 440 с.
14. Делия В.П. Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с
15. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
16. Инновационная политика высшего учебного заведения / [Девяткина М.А., Мирошникова Т.А., Петрова Ю.И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.
17. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: [монографія] / [Доброскок І.І., Коцур В.П., Нікітчина С.О. та ін.] / наук. ред.. В.П. Коцур; укладач О.І. Шапран. – Переяслав-Хмельницький, Видавництво С.В. Карпук, 2008. – 285 с.
18. Інновації як основа змін освітньої практики. Інформаційно-методичний збірник /Упорядник Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2005. – 160 с.
19. Кузьмин С.В. Инновационная деятельность педагогического коллектива как фактор его развития : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / С. В. Кузьмин. – Ярославль, 2003.

20. Мармоза О. І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.
21. Навроцкий А.И. Высшая школа: теория и практика модернизации. – Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В.Н.Кармазина, 2007. – 196 с.
22. Николко В. Н. Творчество как инновационный процесс / В. Н. Николко. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
23. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С.Полат. – М.: Изд.центр «Академия», 2000. – С.64–86, 144–200.
24. Освітні технології: Навч.-метод. посібник/ О.М. Пехота, А.З. Кіхтенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 256с.
25. Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.
26. Паламарчук В.Ф., Даниленко Л.І. Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 154. – 167.
27. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія /С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк та ін., За ред. С.О.Сисоєвої. – 12.: ВІПОЛ, 2001, - 502 с.
28. Педагогічні технології: Навчально-методичний посібник / Укладачі: Нікуліна А.С., Шацька Р.М., Молчанова В.М., Харагірло В.Є. – Донецьк: ДПО ІПП, 2004. – 80с.
29. Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посібник / За ред. Г.С. Сизоненко – К.: Гопак, 2000. – 560с.
30. Поляков С.Д. Педагогическая инноватика: от идеи до практики. – М.: Центр «Педагогический поиск», 2007. – 167 с.
31. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. –метод. посіб./ О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. За ред. О.І. Пометун. –К.: Видавництво А.С.К., 2003. – С. 8–18; 33–80.
32. Пономарев Я.А. Психология творчества и педагогика. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.
33. Попова О.В. Развитие инновационных процессов у средних общеобразовательных учреждениях Украины в XX столетии: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Харків, 2001. – 468 с. – С. 24–42.
34. Поташник М.М. Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт. – К.: Радянська школа, 1988. – 187 с.
35. Селевко Г. К. Педагогические технологии авторских школ. М.: НИИ школьных технологий, – 2005. – 192 с. (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»).
36. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
37. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти пророслих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
38. Слостенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
39. Стрельников В. Ю. Інноваційні технології навчання. Методичний посібник / В. Ю. Стрельников. – Полтава, 2004.
40. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.
41. Юсуфбекова Н. Р. Общие основы педагогической инноватики / Н.Р. Юсуфбекова. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Допоміжна література

1. Абасов З.А. Понятийно-терминологический аппарат инновационной педагогической

- деятельности // *Философия образования*. – 2006. – №1(15). – С.56–62.
2. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности /В. И. Андреев. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.
  3. Богоявленская Д. Б. Пути к творчеству. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
  4. Васильченко Н. П. Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // *Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць*. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. – К., 2005. – С. 180–194.
  5. Вишнякова П. Ф. Креативная психодиагностика / П. Ф. Вишнякова. – Минск, 1995. – 290 с.
  6. Жучков В.М. Теория и практика проектирования инновационных педагогических технологий для педагогических вузов в предметной области «Технология»: дис... д-ра пед. Наук: 13.00.02. – Санкт-Петербург, 2001. – 2 Т. – 511 с.
  7. Игнатьев Б.В. Основные вопросы метода проектов// *На путях к методу проектов*. – М. – Л.: Учпедгиз. – 1931. – Вып.4. С.28-53.
  8. Інтерактивні техніки навчання як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // *Відкритий урок*. – 2002. – № 5–6. – С.7–10.
  9. Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 141 с.
  42. Кваша В.П. Управление инновационными процессами в образовании: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / В.П. Кваша – Минск, 1994. –22 с.
  10. Килпатрик В.Х. Метод проектов: Применение целевой установки в педагогическом процессе: Пер. с англ. – Л.: Изд-во Биокгауз-Ефрон, 1925. – 43с.
  43. Кіяшко О.О. Інноваційні педагогічні технології підготовки молодших спеціалістів у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації: Дис... канд. пед. наук. – Луганськ, 2001. – 262 с.
  11. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике. – М., 1998. –175 с.
  44. Клокар М.І. Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н. - К., 1997. – 227 с.
  12. Козак Л.В. Теоретичні та організаційно-педагогічні засади професійно-орієнтованого проектного навчання студентів / Л. Козак // *Науково-організаційне забезпечення художньо-педагогічної підготовки студентів вищих гуманітарних навчальних закладів* : [колективна монографія / Г.Є. Гребенюк, Л.С. Рибалко, О.В. Василенко, В.В. Россіхін; за заг. ред. Г.Є. Гребенюка]. – Ялта: Рекламна агенція «ГІД» РВНЗ КГУ, 2010. – 306 с. – С. 120–144.
  45. Козлова О.Г. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н.: 13.00.01 – К., 1999. – 235 с.
  13. Колесник Э.Л. Урок -деловая игра // *Відкритий урок*. – 2002.- № 1-2. – С.67–69.
  46. Кузьмин С.В. Инновационная деятельность педагогического коллектива как фактор его развития : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / С.В. Кузьмин. – Ярославль, 2003.
  14. Лазарев В.С. Системное развитие школы. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.
  15. Лазарев В.С., Поташник М.М. Как разработать программу развития школы: Методическое пособие для руководителей общеобразовательных учреждений. – М.: Новая школа, 1993. – 48 с.
  16. Ліговицький А.О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.
  17. Мартинець А.М. Нові педагогічні технології: інтерактивне навчання // *Відкритий урок*.-2003.- № 7-8.- С.28-31.

18. Моляко В.А. Творческая одарённость и воспитание творческой личности. – К.: Знание, 1991. – 40с.
19. Паламарчук В.Ф. Інноваційні процеси в педагогіці // Педагогічні інновації в сучасній школі. – К.: Освіта, 1994. – С. 5-9.
20. Підласий І., Підласий А. Педагогічні інновації // Рідна школа. – 1998. – № 12. – С. 3-17.
21. Пригожин А. И. Нововведения: стимулы и препятствия. – М., 1989. – 271 с.
22. Пушкин В. Н. Эвристика – наука о творческом мышлении. – М.: Политиздат, 1967. – 272 с.
23. Резерв успеха – творчество / Под ред. Г. Неймера. – М.: Педагогика, 1989. – 111 с.
24. Рыбакова В.И. Управление инновационной деятельностью в образовательных учреждениях региона: Автореферат дисерт. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук: 13.00.01. – Ярославль, 1996. – 49 с.
25. Салига С.Я., Яришко О.В. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С.Я. Салиги. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.
26. Самохин В.Ф., Чернолес В.П. Педагогические инновации в системе профессионального образования: цели и сущность // Инновации в образовании. – 2006. – №6. – С. 4–9.
27. Сафіулін В.І. Інноваційний пошук нових технологій навчання // Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред. Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук. – К.: Логос, 2004. – С. 53–64.
28. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т.1. М.: НИИ школьных технологий, 2006. - 816 с.
29. Сиротенко Г.О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Харків: Видав. гр. „Основа”, 2003.– С.24–37.
30. Сисоєва С. Особистісно орієнтовані педагогічні технології: метод проектів. Неперервна професійна освіта: теорія і практика// Науково-методичний журнал. – 2002. – Випуск 1(5). – С.73-80.
31. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти пророслих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
32. Уруський В.І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.
33. Хомерики О.Г., Поташник М.М., Лоренсов А.В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М.М. Поташника. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.
34. Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура : монографія / за ред. В. Г. Кременя. – К. : Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.
35. Юсуфбекова Н.Р. Тенденции и законы инновационных процессов в образовании // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И.К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6–9.

Інформаційні ресурси

- <http://ru.wikipedia.org/wiki>
- http://www.khutorskoy.ru/books/2008/ped_innov/
- <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm>
- <http://www.twirpx.com/file/427278/>
- http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus_readme.php?
- <http://novosvit.pp.ua/category/dopomoga-vchitelyu/>

Робоча програма навчального курсу

"ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА"

Розробник:

Козак Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

К Педагогічна інноватика. Програма навчальної дисципліни / Розробник Л.В. Козак. –
К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 38 с.